

لزوم تقویت سرمایه اجتماعی جهت مسئولیت‌پذیری و مشارکت در فرآیند پیاده‌سازی الگو

سیدابوالفضل میرقاسمی^۱

چکیده

در دهه‌های اخیر، به دلایل مختلف، سرمایه اجتماعی ما ضعیف شده و در نتیجه، بی‌اعتمادی افزایش و مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی کاهش و روحیه همدلی، مشارکت و همکاری کمرنگ شده است. ضعف سرمایه اجتماعی سبب بروز و یا تشدید بحران‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی شده است. پیش‌نیاز مرحله اجرا و پیاده‌سازی الگو، همانا بسترسازی و گفتمان‌سازی برای افزایش آگاهی عمومی، اعتمادسازی و تقویت سرمایه اجتماعی است. ضرورت دارد از تمام ظرفیت‌ها به خصوص افرادی که دارای پایگاه اجتماعی گسترده هستند، تشکل‌های مردم‌نهاد (NGOs) انجمن‌های صنفی و علمی، مراکز علمی و پژوهشی (دانشگاه‌ها) و رسانه‌ها (صدا و سیما، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی) برای اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی و تقویت روحیه خودباوری، اعتماد به نفس و احساس غرور و افتخار ملی و همچنین عشق به میهن و هموطنان (نوع‌دوستی) استفاده شود تا آحاد مردم نسبت به آبادانی و پیشرفت ایران زمین، احساس مسئولیت کرده و با جان و دل تلاش کنند (لزوم بسیج عمومی برای پیاده‌سازی دقیق و درست الگو). دولت (حکومت) به تنهایی توانایی پیاده‌سازی سند الگو را ندارد و نیازمند همکاری و مشارکت آحاد مردم و نهادهای ذی‌ربط می‌باشد. دولت می‌بایست در زمینه اعتمادسازی و تقویت سرمایه اجتماعی بیش از پیش کوشش کرده و بستر رشد و اعتلای نهادهای مدنی و رسانه‌ها (به خصوص رسانه‌های اجتماعی) را فراهم کند (لزوم ارائه سازوکارهای مناسب برای تقویت سرمایه اجتماعی). علاوه بر آن، فراهم کردن زیرساخت مناسب (نظیر دسترسی به اینترنت آزاد، رفع محدودیت‌ها و فیلترینگ رسانه‌های پر مخاطب نظیر اینستاگرام و واتساپ) برای تبادل اطلاعات و اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی یکی دیگر از اقدامات مورد نیاز است. رسانه ملی (صدا و سیما جمهوری اسلامی) ظرفیت خوبی برای اطلاع‌رسانی و تبیین سند دارد به شرط آنکه بتواند سیاست‌های برنامه‌سازی خود را اصلاح کرده و راحت‌تر و صریح‌تر با مخاطبان ارتباط برقرار کرده و آزادی ابراز عقیده را برای طیف‌ها و جناح‌های مختلف سیاسی فراهم کند (یعنی تک‌بعدی نباشد و صدای واقعی مردم و گروه‌ها و جناح‌های سیاسی باشد).

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، اعتماد، مسئولیت‌پذیری، مشارکت، پیاده‌سازی الگو.

۱- مقدمه:

هر کشوری جهت آبادانی و پیشرفت، نیازمند منابع است که شامل منابع انسانی (نیروی کار)، اجتماعی (که شامل سرمایه‌های فرهنگی و نهادی نیز می‌باشد)، طبیعی، مالی و فیزیکی (زیرساختها) میشود. هر چقدر این منابع غنی باشند و قوی، فرآیند پیشرفت و توسعه کشور تسهیل میشود بنابراین نه تنها می‌بایست تلاش نمود که این منابع تزییع نشده و از بین نروند (تلف نشوند) بلکه لازمست تا منابع فوق‌الذکر، تقویت شوند و گسترش یابند.

۱. کارشناسی‌ارشد منابع طبیعی و آبخیزداری از مؤسسه ITC هلند، مشاور اندیشکده چرخه نوآوری مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، Abolfazl.mirghasemi@gmail.com.